

ע"פ 2301/20 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2301/20

לפני:
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט ד' מינץ

המעוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פלוני

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי נצרת
(השופט ג' אזולאי) מיום 27.02.2020 בת"פ
23413-11-17

תאריך הישיבה: ה' בתשרי התשפ"א (23.09.2020)

בשם המעוררת: עו"ד קרן רוט

בשם המשיב: עו"ד גיל דביר

בשם שירות המבחן: עו"ס ברכה וייס

פסק-דין

עמוד 1

השופט ד' מינץ:

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (השופט ג' אזולאי) מיום 27.2.2020 בת"פ 23413-11-17 בו נדון המשיב לשישה חודשי מאסר בעבודות שירות ושישה חודשי מאסר על-תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור כל עבירת פשע הקשורה בנשק חם.

1. המשיב הורשע, לאחר ניהול הליך הוכחות, בשלושה אישומים שונים בעבירת סיוע לעבירות בנשק (נשיאה והובלה) לפי סעיף 144 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. המשיב, קצין בצה"ל, מסר את נשקו האישי, רובה סער מסוג M-16, לקרוב משפחתו (להלן: עלי) בשלושהזדמנויות שונות, בעת שהוא ידע כי בכוונתו של עלי לעשות בו שימוש שלא כדין. עלי אכן ירה בנשקו של המשיב, הן במסגרת קטטה והן במסגרת סכסוך משפחתי, ואף גרם נזק לרכוש.
2. המחלוקת בבית המשפט המחוזי הייתה האם ידע המשיב בעת שמסר לעלי את הנשק כי עלי יעשה בו שימוש שלא כדין. המשיב טען שמסר את הנשק לעלי על מנת שזה יאחסנו בביתו. בהכרעת הדין שניתנה ביום 8.7.2019 דחה בית המשפט גרסה זו מכל ומכל תוך שציון כי המערערת הוכיחה מעל כל ספק סביר את המיוחס למשיב ובכלל זה את ידיעתו בדבר השימוש שלא כדין שיעשה עלי בנשק. גרסאותיו של המשיב נמצאו בלתי מהימנות, חסרות היגיון, שקריות ומתפתלות כאשר בית המשפט הבהיר כי התרשם מ"אופיו הערמומי, המתחכם, המיתמם" של המשיב, "עת השתמש רבות בצמד המילים 'לא זוכר' כאשר לא ידע ליתן הסברים לגרסאותיו השקריות והתמוהות...".
3. לפני מתן גזר הדין הוגש תסקיר שירות מבחן בעניינו של המשיב, במסגרתו התרשם שירות המבחן כי המשיב אינו מקבל אחריות על התנהגותו ומכחיש את חלקו בביצוע העבירות. עוד התרשם שירות המבחן כי המשיב מתקשה לבחון את התנהלותו, נוטה להשליך את האחריות על שותפיו לביצוע העבירות וחווה את עצמו כקרוב של מערכת אכיפת החוק. לאור התרשמות זו, שירות המבחן סבר כי לא ניתן להעריך את הסיכון להישנות מעשים פורצי גבולות בעתיד מצדו של המשיב ונמנע מהמלצה טיפולית בעניינו.
4. במסגרת הטיעונים לעונש עתרה המערערת למתחם עונש שנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר וביקשה לגזור על המשיב עונש בחלק העליון של השליש התחתון של מתחם הענישה. ביום 27.1.2020 ניתן גזר הדין, במסגרתו עמד בית המשפט המחוזי על חומרת העבירות בהן הורשע המשיב, שפוטנציאל הסיכון בהן הוא רב. על כן, נקבע כי מתחם העונש ההולם בנסיבות העניין נע בין 6 ל-30 חודשי מאסר בפועל. בהתחשב בגילו של המשיב (יליד 1994), בהיעדר עבר פלילי, בנסיבותיו האישיות, בתרומתו למדינה בתקופה בה שימש כקצין בצה"ל וכן בעונשים שנגזרו על שותפיו, העמיד בית המשפט את עונשו של המשיב על שישה חודשי מאסר בדרך של ביצוע עבודות שירות, כאמור.
5. בערעור שלפנינו טוענת המערערת כי מתחם העונש שקבע בית המשפט המחוזי שגוי וחוטא לעיקרון ההלימה. לשיטתה, מתחם העונש ההולם הוא המתחם שהציגה בבית המשפט המחוזי, בין 24 ל-48 חודשי מאסר, או קרוב לכך. המערערת עמדה על כך שהמשיב אמנם הורשע בעבירות של סיוע לעבירות של החזקה ונשיאת נשק, אך הוא עשה כן בשלוש הזדמנויות שונות; הנשק אותו מסר לעלי היה נשק שהופקד בידי עלי המדינה מכוח שירותו כקצין בצה"ל; הנשק שנמסר לידי עלי היה נשק שהסיכון הנשקף ממנו הוא ברף הגבוה; בוצע ירי מהנשק במסגרת סכסוך וקטטה ואך במזל נגרם נזק לרכוש בלבד ולא לנפש. גם בכל הנוגע למיקום העונש בתוך מתחם העונש שגה בית המשפט. בהקשר זה, אמנם עומדת לזכותו של המשיב העובדה שאין לו הרשעות קודמות, אך מנגד לא ניתן לזקוף

לזכותו נטילת אחריות והכאה על חטא. גם שירות המבחן קבע כי לא ניתן לשלול סיכון להישנות מעשים פורצי גבולות מצד המשיב בעתיד ונמנע מהמלצה טיפולית בעניינו. אף העונשים שנגזרו על שותפיו של המשיב אינם מצדיקים את קולת העונש שהוטל עליו. כך, אחד הנאשמים נדון במסגרת הסדר טיעון לעונש מאסר של 22 חודשי מאסר ואילו עליו נדון לעונש מאסר בן 30 חודשים.

6. מנגד, בא-כוחו של המשיב טען בדיון לפנינו כי מלבד עבודות השירות שהוטלו על המשיב הוא שילם מחירים נוספים, כדוגמת סיום שירותו הצבאי, בו קיווה להמשיך. עוד ציין כי המשיב עלה על דרך הישר, עובד בעבודה מסודרת ומבקש לשוב ולתרום לחברה, כולל שירות פעיל במילואים. מצב משפחתו בכי רע. אביו חולה והוא מפרנס את המשפחה. הטלת מאסר בפועל לא תשרת כל תכלית, בפרט כאשר המשיב שהה כבר תקופה לא מבוטלת במעצר. אדרבה, מאסר בפועל יסכל את השתלבותו בעתיד לבוא של המשיב באפיקי למידה ותעסוקה ההולמים את יכולותיו.

7. לאחר עיון בערעור ושמיעת טיעוני הצדדים בדיון שלפנינו, הגענו לכלל מסקנה כי יש לקבל את הערעור ולהטיל על המשיב עונש מאסר בפועל ממש, וגם זאת לתקופה ארוכה יותר מעבודות השירות שהשית עליו בית המשפט המחוזי.

8. בהתאם להלכה הפסוקה, ערכאת הערעור אינה נוטה למצות את הדין עם נאשם, ואין היא נוהגת להתערב בחומרת העונש שנגזר עליו בערכאה הדיונית, אלא בנסיבות בהן גזר הדין מגלה סטייה מהותית ובולטת או חריגה קיצונית מהענישה המקובלת במקרים דומים (ראו למשל: ע"פ 1465/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 9 (19.3.2020)). עניינו של המשיב נמנה על המקרים בהם מוצדקת התערבותנו כערכאת הערעור, וזאת בשל קולת העונש שנגזר עליו ביחס לחומרת המעשים וחומרת העבירות בהן הורשע.

9. על חומרתן של עבירות נשק ומדיניות הענישה הנוהגת ביחס אליהן עמד בית משפט זה לאחרונה בע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, פסקאות 15-16 (5.11.2019), כדלקמן:

"... לעיתים מדיניות הענישה הנוהגת ביחס לעבירה מסוימת אינה מספקת, ועל בית המשפט להורות על החמרה בענישה על מנת לקדם ולהגן על הערכים אשר ביסודה, ובכך לבלום את נפיצותן של עבירות מסוימות ההופכות ל'מכת מדינה', ולתת ביטוי לחומרה שיש לייחס להן ... השימוש בנשק חם ככלי ליישוב סכסוכים הפך לרעה חולה, וכמעשה של יום ביומו גובה חיי אדם ולעיתים אף את חייהם של חפים מפשע אשר כל חטאם היה כי התהלכו באותה עת ברחובה של עיר ... על רקע המציאות אותה אנו חווים למרבה הצער מדי יום, אנו עדים לקריאה ציבורית נרגשת להגברת האכיפה כלפי עבירות נשק - ולהחמרה במדיניות הענישה הנוהגת".

בעניינו, נוכח העבירות בהן הורשע המשיב ומדיניות ההחמרה האמורה בעבירות נשק, נתן בית המשפט המחוזי משקל יתר לנסיבותיו האישיות של המשיב ובפרט לתרומתו לביטחון המדינה. בהקשר זה, העובדה שהמשיב שירת כקצין בצה"ל אינה עומדת רק לזכותו, אלא גם לחובתו בהקשר של העבירות בהן הורשע. כאמור, בשלוש הזדמנויות שונות נתן המשיב את נשקו האישי אותו נשא במסגרת תפקידו הצבאי לעלי, כאשר נקבע על ידי בית המשפט המחוזי, בהכרעת דין מפורטת ומנומקת, כי ידע לשם מה עתיד הנשק לשמש. בכך מעל המשיב באמון שניתן לו במסגרת תפקידו בצה"ל.

עוד יש לציין כי נציגת שירות המבחן, גב' ברכה וייס, אשר התייצבה לפנינו בדיון, הטעימה כי ההתרשמות מהמשיב גם כיום היא כי הוא אינו נוטל אחריות על מעשיו וכי הוא נמנע מהפקת לקחים אשר מצופה ממנו לעשות.

10. גם בהינתן אפוא מלוא הנסיבות לקולא שבית המשפט המחוזי זקף לזכותו של המשיב, לא ניתן להימנע מהטלת מאסר בפועל על המשיב אשר ביצע כאמור עבירות נשק בנסיבות לא פשוטות כלל וכלל, המצדיקות כאמור ענישה מחמירה ומרתיעה. בנסיבות רגילות, העונש שהיה ראוי להטיל במקרה זה עומד, כפי שטענה המערערת בין 24 חודשים לבין 48 חודשים מאסר בפועל. בנסיבות העניין, בהתחשב בנסיבות האישיות המורכבות של המשיב ומשפחתו, ונוכח ההלכה לפיה ערכאת הערעור אינה נוטה למצות את הדין עם הנאשם, כאמור, אין מקום למצות את הדין עם המשיב. על כן נעמיד את עונשו על מאסר בפועל של תשעה חודשים, בניכוי ימי מעצרו. יתר רכיבי גזר הדין יעמדו בעינם.

המשיב יתייצב לריצוי עונשו ביום 25.10.2020 עד השעה 10:00 בימ"ר קישון, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מפסק דין זה. על המשיב לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336.

ש ו פ ט

השופט י' עמית:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ד' ברק-ארז:

אני מסכימה לפסק דינו של חברי השופט ד' מינץ, בלב כבד. קשה לחלוק על דבריו של חברי בכל הנוגע להחמרה הנדרשת בענישה בעבירות נשק. עם זאת, קשה גם להתעלם מנתוני האישיים של מי שעומד לדין. המערער, שגדל ברקע לא קל בכפר זרזיר, התגייס לצבא, שירת כקצין בחטיבת גולני, ומשמש בפועל בסיס ומשענת למשפחתו. שליחתו של אדם למאסר לראשונה בחייו וללא רקע פלילי קודם היא הכרעה בעלת משמעות, בפרשת דרכים של החיים. לא תמיד שיקולים אלה יכולים להטות את הכף, אך הם חייבים להיות תמיד נגד עינינו. לכן, ניסיתי לבחון אם ניתן להימנע מריצוי של עונש מאסר מאחורי סורג ובריש.

בסופו של דבר, ולאחר התלבטות לא קלה, מצאתי כי לא ניתן יהיה לחרוג ממדיניות הענישה בנסיבות המתוארות. זאת, בהתחשב בכך שמעידתו של המערער במסירת נשקו הצבאי לאחר לא הייתה חד-פעמית, ובשים לב לממצאי המהימנות הברורים באשר לידיעתו כי יעשה בנשק שימוש.

נותר לי אך לקוות כי בהתחשב בעובדה שתקופת מאסרו של המערער היא קצרה יחסית, הוא יוכל לעשות בה שימוש כ"קריאת אזהרה" לקראת העלאת חיו מחדש על דרך הישר.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ד' מינץ.

ניתן היום, ו' בתשרי התשפ"א (24.9.2020).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט
